

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ І МЕНЕДЖМЕНТУ
ім. Г. Е. ВЕЙНШТЕЙНА**

ТЕЗИ

**ІV ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ СТУДЕНТСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ:
ПОГЛЯД МОЛОДІ»**

**20 – 21 жовтня 2022 р.
м. Одеса**

УДК: [316.334.2:330.3]:316.64-053.6(477)

Актуальні аспекти соціально-економічного розвитку України: погляд молоді. Матеріали IV Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції 20-21 жовтня 2022 року. Одеса: Одеський національний технологічний університет, 2022. – 147 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України з погляду молодих вчених. Були дослідженні теоретичні аспекти та запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Іванченкова Л.В. - д-р екон. наук, професор, в.о. директора ННПЕіМ ім. Г. Е. Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. – к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. – д.е.н., проф., Купріна Н.М. – д.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. – д.е.н., проф., Павлов О.І. – д.е.н., проф., Седікова І.О. – д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., проф., Козак К.Б. – д.е.н., проф., Соловей А.О. – к.і.н., доц., Згадова Н.С. – к.е.н., доц., Маркова Т.Д., – к.е.н., доц.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

ліквідаційну стадію його реалізації» [4]. У працях Савчука В. П. дана категорія визначена як спеціальна пропозиція, оформлена за чинними вимогами та міжнародними стандартами стосовно зміни напрямку діяльності підприємства, для досягнення певної мети [5,6].

Література

1. Струкова К. Допомога для відбудови: у що та як вкладати гроші під час воєнного стану. URL: <http://surl.li/cmuyon>
2. Закон України «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991, № 47.
3. Васіна Г. О. Фінансова діагностика і оцінка проєктів. К., 2014. 447 с.
4. Тарасюк Г. М. Управління проєктами: навч. посіб. К.: Каравела, 2009. 320 с.
5. Савчук В. П. Оцінка ефективності інвестиційних проєктів: навч. посіб. К.: Либідь, 2014. 659 с.
6. Майорова Т. В. Інвестиційна діяльність: підручник. К.: Центр учбової літератури, 2009. 472 с.

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

**Пакуленко О.В., здобувач СВО «Магістр» ф-ту ТЗіЗБ
Науковий керівник – д.е.н., професор Басюркіна Н.Й.
Одеський національний технологічний університет**

Україна за останні 5 років накопичила свій агропромисловий потенціал і перетворилась на потужну аграрну країну. За роки незалежності врожайність зернових культур в Україні зростає втричі, що свідчить про збільшення вагомості експортного потенціалу країни.

Проте події 24 лютого 2022 року змінили напрямок розвитку експортного потенціалу та примусили задуматись про продовольчу безпеку країни. Відповідно даних статистики Міністерства сільського господарства США, до війни Україна забезпечувала 46 % обсягів соняшникової олії від світового експорту, 17 % експорту ячменю, 12 % – кукурудзи та 9 % – пшениці на світових ринках зерна. Під час війни дані потоки продовольства були порушені через постійні обстріли зернових терміналів та замінування морських шляхів.

Відповідно до аналізу NISS, умовно 22 % сільськогосподарських земель України, зокрема 28 % озимих та 18 % ярих культур, знаходяться під тимчасовим контролем Росії [1]. Це свідчить, що потенційно Україна вже їх втратила. Так як зернові ярі та соняшник вирощують переважно на Півночі та Заході, а озимі культури – на Півдні та Сході, тому, відповідно, і втрати останніх є більшими.

Зменшення обсягів виробництва та реалізації сільськогосподарської

продукції України призвели до появи процесів, які негативно впливають на світову продовольчу безпеку. Близько 30 країн Африки, Близького Сходу та Південної Азії одержують на 20 % менше сільськогосподарської продукції.

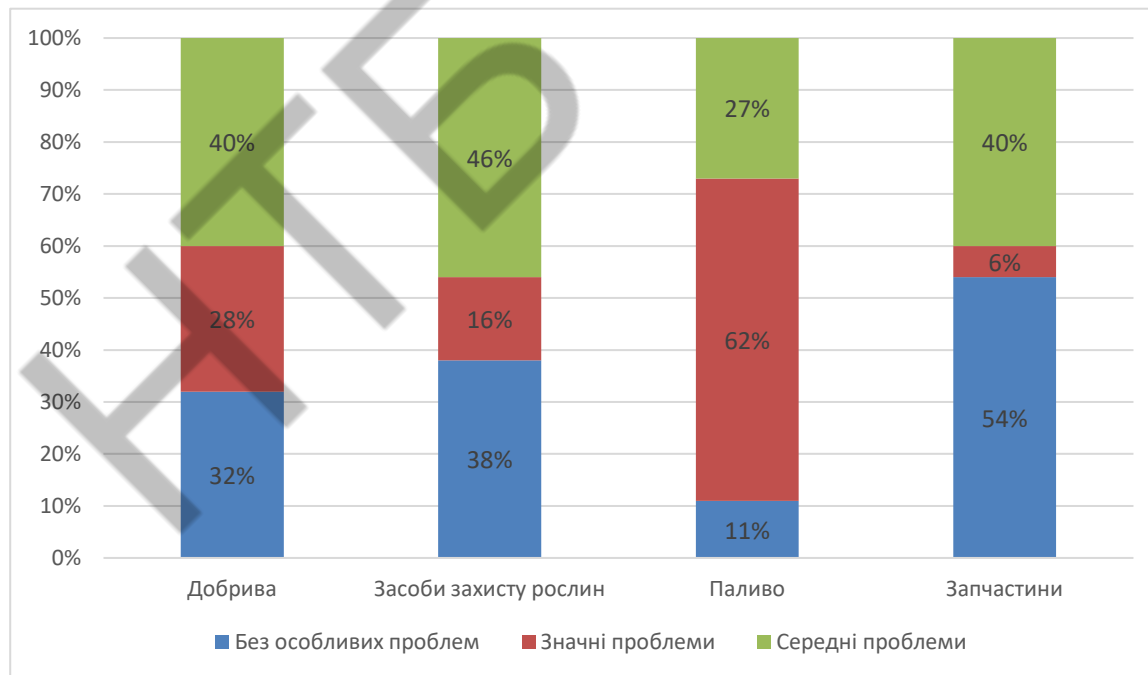
Перша половина 2021/2022 МР продемонструвала гарні результати, а саме, рекордне виробництво пшениці, високий урожай ячменя та очікувалося поставити рекорд у обсягах експорту. В другій половині сезону воєнне вторгнення докорінно змінило всі плани, як наслідок виникла низка проблем, зокрема:

- збій у логістиці щодо постачання сільськогосподарської продукції на внутрішній ринок;
- різкий стрибок цін на перевезення вантажу;
- тимчасове припинення роботи морських портів (на їх припадало 99 % загального експорту зернових культур);

Останній фактор спричинив гальмування поставок зерна на зовнішні ринки, що призвело до значного зменшення ціни зернових культур на внутрішньому ринку та формування їх значних перехідних залишків.

Відповідно даним АПК-інформ, більша частина аграріїв, попри складну ситуацію в країні, не змінювали структуру посівних площ ранніх культур, крім того, близько 10 % вирішили збільшити площі вирощування даних культур [2].

Через те, що більшість аграрних підприємств на початку війни активно допомагали ЗСУ, зокрема віддавали власні запаси палива, виникли важкі обставини із його закупівлею у подальшому. Також, враховуючи ускладнення логістичних зв'язків та недостатність фінансових ресурсів, у більшості виробників з'явилися труднощі із закупівлею добрив, засобів захисту та запчастин.

Джерело: розроблено автором на основі даних [2]

Рисунок 1 – Труднощі із постачанням основних ресурсів

Найменше перешкод виникло у підприємств із постачанням запчастин та засобів захисту рослин, через те, що дані засоби були закуплені завчасно.

Стосовно основного збору врожаю та його подальшого зберігання, виникають проблеми із закупівлі палива за високими цінами. Також постає гостре питання зі зберігання зернових культур в умовах обмеженого експорту при наявних потужностях.

Попри те, що Україна в останні роки знаходилася в п'ятірці світових лідерів експорту сільськогосподарської продукції, наявна модель агропромислового комплексу показала свою значну вразливість до такого чинника як війна.

Загалом головними чинниками вразливості для сільськогосподарської сфери є такі:

- неспроможність виконання польових робіт у зонах активних бойових дій;
- блокування експортних морських шляхів сільськогосподарської продукції. Фактор впливає на рівень дохідності українських сільськогосподарських виробників;
- нищення інфраструктури виробництва, переробки та зберігання сільськогосподарської продукції. Фактор перешкоджає введенню агропромислового виробництва в Україні, ускладнює формування продовольчого забезпечення країни та породжує глобальну продовольчу кризу;
- проблеми із забезпеченістю агропромислових підприємств матеріально-технічними засобами. Недостатність фінансових ресурсів та нездатність планування довгострокової діяльності спричиняють спрощення у процесах виробництва продукції сільського господарства, зменшення внесення добрив та засобів захисту рослин, що в результаті знижують врожайність сільськогосподарських культур та зменшення якісного складу землі;
- труднощі із забезпеченням продовольством населення на тимчасово окупованих територіях.

Отже, якщо прийняти до уваги особливості виробництва сільськогосподарської продукції у воєнний час та неможливість планування на довгострокову перспективу, основними напрямками для формування стійкості аграрного сектору мають бути такі:

1. Максимальне фінансування дій, спрямованих на підтримку діяльності суб'єктів господарювання, для уникнення їх банкрутства.
2. Забезпечення збору врожаю продукції сільського господарства максимально, де це можливо.
3. Формування запасів пально-мастильних матеріалів є неодмінним.
4. Внесення змін у структуру посівних площ сільськогосподарських культур, щодо її збалансування із задоволенням внутрішніх потреб населення важливими продуктами харчування.

4. Вдосконалення стратегії розвитку агропромислового сектору. Вона має повністю враховувати необхідність збалансування структури виробництва, масштабного впровадження інновацій, поглибленої переробки сільськогосподарської сировини, адаптації сільського господарства до форс-мажорів та запровадження сучасних цифрових технологій на всіх стадіях

виробництва.

Література

1. Особливості функціонування аграрного сектора економіки України в умовах війни // Національний інститут стратегічних досліджень
URL:<https://nis.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/osoblyvosti-funktsionuvannya-ahhrarnoho-sektora-ekonomiky-ukrayiny-vumovakh>
2. Ранні зернові: результати сезону-2021/22 та старт 2022/23 МР // АПК-інформ. URL: <https://www.apk-inform.com/uk/exclusive/topic/1528022>

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

Кельнер І.В., здобувач СВО «Бакалавр» ф-ту ТЗіЗБ
Науковий керівник – к.е.н., доц. Шалений В.А.
Одеський національний технологічний університет

Ринок хліба та хлібобулочних виробів є однією із найважливіших сфер економіки, що має великий потенціал та забезпечує населення основними продуктами харчування. Сьогодні хлібопекарська галузь України за допомогою своїх виробничих потужностей, механізації технологічних процесів та розширення асортименту здатна забезпечити населення різноманітними видами хлібобулочних виробів за прийнятною ціною. Харчова цінність хлібобулочних виробів має велике значення, адже вони забезпечують більше 50% добової потреби людини в енергії і близько 75% потреби у рослинному білку [1].

Для хлібопекарської галузі характерні відносно низькі вхідні та вихідні бар'єри, що сприяють формування низької, але стабільної прибутковості бізнесу. На сьогоднішній день в галузі відсутні законодавчі обмеження, нові підприємства можуть отримати доступ до ресурсів, технологій та каналів збуту продукції.

Однією з ключових особливостей з точки форуму формування фінансових результатів є те, що хлібопекарська промисловість належить до матеріаломістких виробництв, адже частка матеріальних витрат у загальній собівартості продукції становить близько 50 %. В середньому у структурі собівартості хліба витрати на борошно та іншу сировину складають 48%, витрати на збут – 27%, загальновиробничі та адміністративні витрати – 14%, витрати на енергоресурси – 5%, витрати на заробітну плату – 5%. Потрібно відзначити, що внаслідок суттєвого погіршення протягом останніх років сировинної бази хлібопекарної промисловості, багато підприємств, особливо міні-пекарні, для зменшення витрат виробництва почали використовувати харчові добавки, які скорочують тривалість технологічного циклу, підвищують вихід хліба з борошна [2].

Хлібопекарська галузь використовує головним чином вітчизняну сировину: борошно, солод житній, цукор, патока, сіль, маргарин, вершкове